

Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Στρατιωτικών (Π.ΟΜ.ΕΝ.Σ.)

member of

Νόμιμα αναγνωρισμένη επαγγελματική Ομοσπονδία με την υπ' αριθμ.16/2017 διαταγή του Ειρηνοδικείου Χαλανδρίου, καταχωρημένη στα βιβλία Ομοσπονδιών του Πρωτοδικείου Αθηνών με αριθμό μητρώου 844 και αριθμό βιβλίου συνδικαλιστικών οργανώσεων 6390.

Ηλεκτρονική διεύθυνση: www.pomens.gr – facebook ΠΟΜΕΝΣ

Email: info@pomens.gr

Αριθμ. Πρωτ. : 272/2025

Αθήνα, 14 Ιουλίου 2025

ΠΡΟΣ: Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, κ. Δόμνα Μιχαηλίδου
Υπουργό Εθνικής Άμυνας, κ. Νικόλαο Δένδια
Υφυπουργό Εθνικής Άμυνας, κ. Αθανάσιο Δαβάκη
Βουλευτές της Διαρκούς Επιτροπής Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων.
ΕΓΑ ΓΕΕΘΑ - ΕΓΑ/ΓΕΣ - ΕΓΑ/ΓΕΝ - ΕΓΑ/ΓΕΑ
Διεύθυνση Υγειονομικού ΓΕΕΘΑ / ΓΕΣ / ΓΕΝ / ΓΕΑ

ΚΟΙΝ : Διευθυντή Στρατιωτικού Γραφείου κ.κ. ΥΕΘΑ - ΥΦΕΘΑ
Νομικό Σύμβουλο κ.κ. ΥΕΘΑ – ΥΦΕΘΑ
Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.)
Στρατιωτικοί συντάκτες

ΘΕΜΑ: Εναρμόνιση της Στρατιωτικής Νομοθεσίας με τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΣΔΑμεΑ)

ΣΧΕΤ : α. Φ.454/11/229946 Σ.3662/2023 (ΦΕΚ 3267/Β/17-5-2023)
β. Έγγραφο με Αριθμ. Πρωτ. 155/01-06-23 της ΠΟΜΕΝΣ
γ. Έγγραφο με Αριθμ. Πρωτ. 313/04-06-24 της ΠΟΜΕΝΣ
δ. Ειδική Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη (Ιούλιος 2024)

Αξιότιμοι κ.κ. Υπουργοί, Αξιότιμοι κ.κ. Βουλευτές της Διαρκούς Επιτροπής Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων, Αξιότιμοι κ.κ. Αρχηγοί, Αξιότιμοι κ.κ. Διευθυντές

1. Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Στρατιωτικών (Π.ΟΜ.ΕΝ.Σ.) σε συνέχεια των (γ) και (δ) σχετικών, επανέρχεται με το παρόν έγγραφο σε ένα κρίσιμο θέμα που άπτεται της ισότιμης μεταχείρισης και θεσμικής προστασίας των οικογενειών των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων – και συγκεκριμένα, των στρατιωτικών που φροντίζουν άτομα με αναπηρία.

2. Η (α) όμοια Υπουργική Απόφαση Φ.454/11/229946/Σ.3662/23 (ΦΕΚ Β' 3267/17.05.2023) προβλέπει εύστοχα μια σειρά ευεργετικών μέτρων για τα εν λόγω στελέχη, όπως απαλλαγή από υπηρεσίες διανυκτέρευσης, συμμετοχή σε ασκήσεις και αποστολές, προτεραιότητα σε στρατιωτικά οικήματα κ.λπ. Ωστόσο, μεταξύ των κριτηρίων ένταξης, προβλέπεται **η εξής πρόσθετη προϋπόθεση:** το άτομο που επιμελείται το στέλεχος να έχει ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, και ταυτόχρονα να είναι «ανίκανο για κάθε βιοποριστικό επάγγελμα ή εργασία», βάσει γνωμάτευσης ΚΕ.Π.Α. ή αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής των Ενόπλων Δυνάμεων.

3. Σύμφωνα με την πρόσφατη ειδική Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη για ζητήματα διακρίσεων λόγω αναπηρίας (Ιούλιος 2024), η επίμαχη προϋπόθεση που προβλέπει η ΥΑ – δηλαδή η σύνδεση του ποσοστού αναπηρίας με την πλήρη ανικανότητα για κάθε βιοποριστικό επάγγελμα – **δεν είναι συμβατή** με τις αρχές της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΣΔΑμεΑ), η οποία έχει κυρωθεί με τον ν. 4074/2012. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στην Έκθεση (σελ. 53-55):

«...η ΣΔΑμεΑ αναγνωρίζει το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες στην εργασία σε ίση βάση με άλλους και παράλληλα ορίζει ότι το Κράτος οφείλει, μέσω και της νομοθεσίας, να προστατεύει και να διασφαλίζει την άσκηση του δικαιώματος αυτού για τα άτομα με αναπηρίες (άρθρο 27). Συνέπεια αυτού είναι και ότι, για τη διαπίστωση της ανικανότητας των ατόμων με αναπηρία προς κάθε βιοποριστικό επάγγελμα ή εργασία, δεν αρκεί μόνη η εφαρμογή ιατρικών κριτηρίων, αλλά θα πρέπει να συνεκτιμάται ο βαθμός άρσης των διαφόρων ειδών εμποδίων.»

Η εφαρμογή ενός στενά ιατροκεντρικού μοντέλου για την εκτίμηση της αναπηρίας, τόσο από το ΚΕ.Π.Α. όσο και από τις υγειονομικές επιτροπές των Ενόπλων Δυνάμεων, **δεν ανταποκρίνεται στον ορισμό της αναπηρίας που καθιερώνει η Σύμβαση**, ο οποίος βασίζεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ ατομικών περιορισμών και περιβαλλοντικών εμποδίων.

Σε συνέχεια αυτής της διαπίστωσης, η Έκθεση αναφέρει χαρακτηριστικά:

«Ο Συνήγορος εξέφρασε την άποψη ότι, τα μέτρα διευκόλυνσης που λαμβάνονται από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, με βάση τη συγκεκριμένη Υ.Α., υπέρ των μελών των Ενόπλων Δυνάμεων που έχουν σύζυγο με αναπηρία ή έχουν αναλάβει τη φροντίδα ατόμου με αναπηρία, κινούνται μεν στο πλαίσιο των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη ΣΔΑμεΑ, ωστόσο, η σύνδεση της ανικανότητας προς κάθε βιοποριστικό επάγγελμα ή εργασία με την υπαγωγή στα μέτρα διευκόλυνσης φαίνεται να προσκρούει στο δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην εργασία σε ίση βάση με τους άλλους, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρ. 27 της Σύμβασης»

4. Η παραπάνω Ειδική Έκθεση έρχεται ουσιαστικά να επιβεβαιώσει και να ενισχύσει τις από καιρό τεκμηριωμένες θέσεις της Π.ΟΜ.ΕΝ.Σ. **Η Ομοσπονδία μας είχε επισημάνει ήδη από την 1η Ιουνίου 2023, με το (β) σχετικό έγγραφο, τα θεσμικά ελλείμματα και τις αποκλίσεις από τη Σύμβαση**, αναλαμβάνοντας άμεση δράση με δημόσια παρέμβαση αμέσως μετά τη δημοσίευση της Υπουργικής Απόφασης, ζητώντας τη διεύρυνση των κριτηρίων ένταξης και τη διασφάλιση ίσων όρων μεταχείρισης για όλα τα στελέχη που έχουν επιφορτιστεί με τη φροντίδα ΑμεΑ. Η παρέμβαση αυτή αποτέλεσε την **πρώτη επίσημη και δημόσια καταγραφή αντιρρήσεων**, επιβεβαιώνοντας τον σταθερό ρόλο της Π.ΟΜ.ΕΝ.Σ. ως θεσμικού φορέα υπεράσπισης των συμφερόντων των στρατιωτικών.

5. Κατόπιν αυτών, καθίσταται επιτακτική η αναμόρφωση των κριτηρίων υπαγωγής στα προβλεπόμενα μέτρα διευκόλυνσης, ώστε να αποφεύγεται κάθε πρακτική που καταλήγει σε αποκλεισμό στελεχών από τις παροχές που δικαιούνται, λόγω στενών και μη σύμφωνων με το διεθνές δίκαιο ορισμών της αναπηρίας. **Η ανάλυση και το τεκμηριωμένο περιεχόμενο της Έκθεσης του Συνηγόρου του Πολίτη καθιστούν σαφές ότι οι ανησυχίες που διατύπωσε έγκαιρα η Π.ΟΜ.ΕΝ.Σ. όχι μόνο ήταν βάσιμες, αλλά συνιστούν πλέον επίσημα αναγνωρισμένη θεσμική αναφορά για τη συμμόρφωση της στρατιωτικής διοίκησης με το διεθνές δίκαιο.**

Αξιότιμοι κ.κ. Υπουργοί, Αξιότιμοι κ.κ. Βουλευτές της Διαρκούς Επιτροπής Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων, Αξιότιμοι κ.κ. Αρχηγοί, Αξιότιμοι κ.κ. Διευθυντές

6. Κατόπιν τούτων, η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Στρατιωτικών (Π.ΟΜ.ΕΝ.Σ.) προτείνει τα εξής:

α. Τροποποίηση της Φ.454/11/229946/Σ.3662/23 ΥΑ, ώστε να απαλειφθεί η αναφορά στην «ανικανότητα για κάθε βιοποριστικό επάγγελμα» ως προϋπόθεση, και να και να αντικατασταθεί με διατύπωση εναρμονισμένη με το πνεύμα και τον ορισμό της ΣΔΑμεΑ.

β. Επανεξέταση των οδηγιών προς τις υγειονομικές επιτροπές των ΕΔ, με ρητή πρόβλεψη συνεκτίμησης κοινωνικών παραμέτρων και λειτουργικών εμποδίων, όπως απαιτεί η ΣΔΑμεΑ.

γ. Θεσμοθέτηση μηχανισμού παρακολούθησης της συμμόρφωσης της στρατιωτικής διοίκησης με τις αρχές της ΣΔΑμεΑ, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή ευεργετικών μέτρων, άδειες και κοινωνικές παροχές.

7. Η ισότητα απέναντι στα εμπόδια της καθημερινότητας δεν είναι προνόμιο· είναι δικαίωμα. Και η στήριξη της οικογένειας του στρατιωτικού, ειδικά όταν περιλαμβάνει πρόσωπα με αναπηρία, δεν μπορεί να υπόκειται σε στενές ή ιατροκεντρικές ερμηνείες. Η Πολιτεία οφείλει να ευθυγραμμίσει άμεσα τη στρατιωτική νομοθεσία με τις διεθνείς δεσμεύσεις που έχει αναλάβει – και η Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη αποτελεί ένα ισχυρό και επίκαιρο κάλεσμα προς αυτή την κατεύθυνση.

8. Χειριστής θέματος, Αντιπρόεδρος Μέριμνας Προσωπικού: Σμήναρχος (ΤΣΕ) Νικόλαος Παναγιωτίδης, τηλέφ. 6983 503377.

Μετά τιμής
Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Ηλίας Κολλύρης
Σγος (ΤΣΕ)

Ο Γενικός Γραμματέας

Γεώργιος Κυριακάκης
Ανχης (ΕΜ)